VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (desmitā palāta paplašinātā sastāvā)

2021. gada 14. aprīlī*

Kohēzijas fonds un ERAF – Regulas (ES) Nr. 1303/2013 139. panta 6. punkts – Tādas palielinātas līdzfinansējuma likmes piemērošana laikā, kura pieņemta pēc pēdējā starpposma maksājuma pieteikuma iesniegšanas, bet pirms pārskatu akceptēšanas – Tiesiskā paļāvība – Pienākums norādīt pamatojumu – Labas pārvaldības princips

Lietā T-543/19

Rumānija, ko pārstāv *E. Gane*, *A. Rotăreanu* un *M. Chicu*, pārstāves,

prasītāja,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *A. Armenia*, S. *Pardo Quintillán* un *L. Mantl*, pārstāvji,

atbildētāja,

par prasību, kura ir pamatota ar LESD 263. pantu un ar kuru tiek lūgts daļēji atcelt Komisijas 2019. gada 23. maija Lēmumu C(2019) 4027 *final*, ciktāl runa ir par pārskatu akceptēšanu un no Kohēzijas fonda un Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) saņemamās summas aprēķinu attiecībā uz 2017./2018. grāmatvedības gadu un attiecībā uz darbības programmu CCI 2014RO16M1OP001 "Lielā infrastruktūra", pirmajam un otrajam prioritārajam virzienam piemērojot līdzfinansējuma likmi 75 %, nevis 85 % apmērā,

VISPĀRĒJĀ TIESA (desmitā palāta paplašinātā sastāvā)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs M. van der Vaude [*M. van der Woude*], tiesneši A. Kornezovs [*A. Kornezov*] (referents), E. Butidžidžs [*E. Buttigieg*], K. Kovalika-Baņčika [*K. Kowalik-Bańczyk*] un G. Hese [*G. Hesse*],

sekretārs: P. Kullens [*P. Cullen*], administrators,

ņemot vērā tiesvedības rakstveida daļu un 2020. gada 18. septembra tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – rumāņu.

Spriedums

Tiesvedības priekšvēsture

1 Ar 2015. gada 9. jūlija Īstenošanas lēmumu C(2015) 4823 *final* (turpmāk tekstā – "2015. gada Īstenošanas lēmums"), kas pieņemts, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV 2013, L 347, 320. lpp.) grozītās redakcijas 29. panta 4. punktu un 96. panta 10. punktu, Eiropas Komisija apstiprināja noteiktus darbības programmas CCI 2014RO16M1OP001 "Lielā infrastruktūra" elementus attiecībā uz Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) un Kohēzijas fonda atbalstu, kas sniegts, pamatojoties uz mērķi, kurš attiecās uz ieguldījumiem izaugsmes un nodarbinātības veicināšanai Rumānijā laikposmā no 2014. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim (turpmāk tekstā – "darbības programma").

2 Darbības programma ietvēra astoņus prioritāros virzienus, no kuriem pirmais attiecās uz mobilitātes uzlabošanu ar Eiropas transporta tīklu (RTE-T) un metro palīdzību un bija piesaistīts Kohēzijas fondam, bet otrais attiecās uz kvalitatīvas, ilgtspējīgas un efektīvas multimodālas transporta sistēmas izveidi un bija piesaistīts ERAF. 2015. gada Īstenošanas lēmuma 4. panta 1. un 2. punktā kopsakarā ar šā paša lēmuma I un II pielikumu bija noteikta maksimālā atbalsta summa no Kohēzijas fonda un ERAF attiecībā uz darbības programmas laikposmu. Minētā lēmuma 4. panta 3. punktā kopsakarā ar tā II pielikumu abiem iepriekš minētajiem prioritārajiem virzieniem bija noteikta līdzfinansējuma likme 75 % apmērā un precizēts, ka šī likme ir piemērojama atbilstīgajiem valsts izdevumiem.

3 2018. gada 6. jūlijā Rumānijas iestādes saskaņā ar Regulas Nr. 1303/2013 135. panta 2. punktu iesniedza Komisijai pēdējo starpposma maksājuma pieteikumu saistībā ar darbības programmu attiecībā uz 2017./2018. grāmatvedības gadu.

4 2018. gada 9. oktobrī Rumānijas iestādes iesniedza darbības programmas grozījumu pieteikumu, kuram bija pievienota pārskatīta darbības programma.

5 Ar 2018. gada 12. decembra Īstenošanas lēmumu C(2018) 8890 *final* (turpmāk tekstā – "2018. gada Īstenošanas lēmums"), kas pieņemts, pamatojoties uz Regulas Nr. 1303/2013 96. panta 10. punktu, Komisija grozīja vairākus 2015. gada Īstenošanas lēmuma elementus. It īpaši tā grozīja šā pēdējā minētā lēmuma II pielikumu, palielinot līdzfinansējuma likmi darbības programmas pirmajam un otrajam prioritārajam virzienam līdz 85 %.

6 2019. gada 15. janvārī rīkotajā Rumānijas iestāžu un Komisijas sanāksmē Rumānijas iestādes lūdza attiecībā uz 2017./2018. grāmatvedības gadu darbības programmas pirmajam un otrajam prioritārajam virzienam piemērot 2018. gada Īstenošanas lēmumā noteikto līdzfinansējuma likmi 85 % apmērā, nevis 2015. gada Īstenošanas lēmumā noteikto līdzfinansējuma likmi 75 % apmērā. Atbildot uz šo pieteikumu, Komisija norādīja, ka Komisijas dokumenta "Norādījumi dalībvalstīm par pārskatu sagatavošanu, pārbaudi un akceptēšanu" 2018. gada 3. decembra redakcijā (turpmāk tekstā – "*Egesif* norādījumi") ietvertās vadlīnijas liedz piemērot 2018. gada Īstenošanas lēmumā šim grāmatvedības gadam noteikto līdzfinansējuma likmi 85 % apmērā.

7 2019. gada 15. februārī Rumānijas iestādes nosūtīja Komisijai darbības programmas pārskatus par 2017./2018. grāmatvedības gadu saskaņā ar Regulas Nr. 1303/2013 138. panta a) punktu. 2019. gada 1. martā pēc Komisijas lūguma sniegt papildu informāciju Rumānijas iestādes nosūtīja Komisijai pārskatītu minēto pārskatu redakciju.

8 2019. gada 8. marta un 13. maija vēstulēs Rumānijas iestādes atkārtoja Komisijai savu lūgumu attiecībā uz 2017./2018. grāmatvedības gadu pirmajam un otrajam prioritārajam virzienam piemērot līdzfinansējuma likmi 85 % apmērā.

9 2019. gada 17. maija vēstulē Komisija Rumānijas iestādēm apstiprināja nostāju, ka attiecībā uz 2017./2018. grāmatvedības gadu darbības programmas pirmajam un otrajam prioritārajam virzienam nav piemērojama līdzfinansējuma likme 85 % apmērā. Konkrēti tā paskaidroja, ka atbilstoši *Egesif* norādījumiem 2014.–2020. gada plānošanas periodā visi līdzfinansējuma likmes grozījumi, pamatojoties uz grāmatvedības gada principu, ir piemērojami tikai esošajam un nākamajiem grāmatvedības gadiem.

10 Ar 2019. gada 23. maija Lēmumu C(2019) 4027 *final*, kas Rumānijai paziņots 2019. gada 24. maijā, Komisija, pirmkārt, saskaņā ar Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 2. un 3. punktu akceptēja darbības programmas pārskatus attiecībā uz 2017./2018. grāmatvedības gadu un, otrkārt, pamatojoties uz akceptētajiem pārskatiem, saskaņā ar šīs pašas regulas 139. panta 6. punktu aprēķināja summu, kura attiecībā uz šo grāmatvedības gadu ir saņemama no Kohēzijas fonda un ERAF (turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums"). No šā lēmuma pielikuma izriet, ka, aprēķinot minēto summu, Komisija darbības programmas pirmajam un otrajam prioritārajam virzienam piemēroja 2015. gada Īstenošanas lēmumā noteikto līdzfinansējuma likmi 75 % apmērā.

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

11 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2019. gada 30. jūlijā, prasītāja cēla šo prasību.

12 Komisija savu iebildumu rakstu Vispārējās tiesas kancelejā iesniedza 2019. gada 18. oktobrī.

13 2019. gada 6. decembrī Vispārējās tiesas kancelejā tika iesniegts replikas raksts. Atbildes raksts uz repliku tika iesniegts 2020. gada 21. janvārī.

14 2020. gada 13. maijā Vispārējās tiesas priekšsēdētājs saskaņā ar Vispārējās tiesas Reglamenta 27. panta 1. punktu šo lietu nodeva jaunam tiesnesim referentam.

15 Ar kancelejas 2020. gada 10. jūnija vēstuli Vispārējā tiesa, veicot Reglamenta 89. pantā paredzētos procesa organizatoriskos pasākumus, lietas dalībniekiem uzdeva rakstveida jautājumus, uz kuriem tie atbildēja noteiktajos termiņos.

16 Lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un to atbildes uz Vispārējās tiesas uzdotajiem jautājumiem tika uzklausīti 2020. gada 18. septembra tiesas sēdē.

17 Rumānijas prasījumi Vispārējai tiesai būtībā ir šādi:

– daļēji atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl Komisija darbības programmas pirmajam un otrajam prioritārajam virzienam piemēroja līdzfinansējuma likmi 75 %, nevis 85 % apmērā;

– piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

18 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– noraidīt prasību;

– piespriest Rumānijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

19 Prasības pamatošanai Rumānija izvirza divus pamatus, no kuriem pirmais attiecas uz Regulas Nr. 1303/2013 120. panta 3. punkta un 139. panta 6. punkta, kā arī tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpumu, bet otrais uz LESD 296. panta otrajā daļā paredzētā pienākuma norādīt pamatojumu un labas pārvaldības principa neievērošanu.

Par pirmo pamatu – Regulas Nr. 1303/2013 120. panta 3. punkta un 139. panta 6. punkta, kā arī tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpumu

20 Pirmajam pamatam ir divas daļas, no kurām pirmā attiecas uz Regulas Nr. 1303/2013 120. panta 3. punkta un 139. panta 6. punkta pārkāpumu, bet otrā – uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpumu.

Par pirmo daļu – Regulas Nr. 1303/2013 120. panta 3. punkta un 139. panta 6. punkta pārkāpumu

21 Rumānija būtībā apgalvo, ka tas, ka attiecībā uz darbības programmas pirmo un otro prioritāro virzienu ir piemērota 2015. gada Īstenošanas lēmumā noteiktā līdzfinansējuma likme 75 % apmērā, nevis 2018. gada Īstenošanas lēmumā noteiktā līdzfinansējuma likme 85 % apmērā, ir pretrunā Regulas Nr. 1303/2013 120. panta 3. punktam un 139. panta 6. punktam. Šī dalībvalsts uzskata, ka Kohēzijas fonda un ERAF summas aprēķinam attiecībā uz konkrētu grāmatvedības gadu saskaņā ar Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punkta a) apakšpunktu ir piemērojama tā likme, kas bija spēkā brīdī, kad Komisija akceptēja pārskatus par šo grāmatvedības gadu, nevis likme, kas bija spēkā dienā, kad attiecīgā dalībvalsts iesniedz pēdējo starpposma maksājuma pieteikumu par minēto grāmatvedības gadu – kā Komisija ir norādījusi apstrīdētajā lēmumā. Līdz ar to šajā lietā – tā kā darbības programmas 2017./2018. grāmatvedības gada pārskati tika akceptēti 2019. gada 23. maijā – darbības programmas pirmajam un otrajam prioritārajam virzienam esot bijis jāpiemēro līdzfinansējuma likme 85 % apmērā, jo šī likme ar 2018. gada Īstenošanas lēmumu tika ieviesta 2018. gada 12. decembrī.

22 Komisija apstrīd Rumānijas argumentus.

23 Vispirms ir jānorāda, ka sākotnēji ar Komisijas lēmumu par darbības programmas apstiprināšanu noteiktā līdzfinansējuma likme var tikt vēlāk grozīta saskaņā ar Regulas Nr. 1303/2013 30. panta 1. un 2. punktu un 96. panta 10. punktu. Šajā gadījumā, piemērojot šīs tiesību normas, ar 2018. gada Īstenošanas lēmumu līdzfinansējuma likme darbības programmas pirmajam un otrajam prioritārajam virzienam tika palielināta no 75 % līdz 85 %.

24 Turklāt ir jākonstatē, ka Regulā Nr. 1303/2013 nav nevienas īpašas tiesību normas, kas reglamentētu līdzfinansējuma likmes grozījuma piemērošanu laikā.

25 It īpaši Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punktā, uz kura pamata tika pieņemts apstrīdētais lēmums, ir vienīgi paredzēts, ka līdzfinansējuma likme katrai prioritātei tiek piemērota attiecībā uz summām, kas iekļautas šīs pašas regulas 137. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajos pārskatos, neprecizējot, kāda līdzfinansējuma likme ir piemērojama, ja minētā likme tiek grozīta pēc pēdējā starpposma maksājuma pieteikuma iesniegšanas, bet pirms pārskatu akceptēšanas par konkrēto grāmatvedības gadu.

26 Tāpat 2018. gada Īstenošanas lēmumā nav precizēts, vai darbības programmas pirmā un otrā prioritārā virziena līdzfinansējuma likmes grozījums ir piemērojams attiecībā uz 2017./2018. grāmatvedības gadu, vai arī tas ir piemērojams tikai attiecībā uz lēmuma pieņemšanas dienā aktuālo grāmatvedības gadu un turpmākajiem grāmatvedības gadiem.

27 Šajā ziņā ir jānorāda, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1303/2013 2. panta 29. punktu "grāmatvedības gads" tostarp šīs regulas ceturtās daļas mērķiem konkrēti ir definēts kā laikposms no kāda gada 1. jūlija līdz nākamā gada 30. jūnijam. Šajā gadījumā grāmatvedības gads bija no 2017. gada 1. jūlija līdz 2018. gada 30. jūnijam un tātad 2018. gada Īstenošanas lēmuma pieņemšanas datumā tas jau bija beidzies.

28 Šādos apstākļos, lai noteiktu, kāda ir piemērojamā līdzfinansējuma likme Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punkta izpratnē, ja minētā likme tiek grozīta pēc tam, kad ir iesniegts pēdējais starpposma maksājuma pieteikums, bet pirms pārskatu akceptēšanas, ir jāņem vērā šīs tiesību normas formulējums, konteksts un ar tiesisko regulējumu, kurā tā ietilpst, sasniedzamie mērķi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 22. janvāris, *Ursa Major Services*, C-814/18, EU:C:2020:27, 49. punkts un tajā minētā judikatūra).

29 Pirmām kārtām, runājot par Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punkta formulējumu, tas ir izteikts šādi:

"Pamatojoties uz akceptētajiem pārskatiem, Komisija aprēķina summu, kas pieprasāma no [ERAF, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda] un no [Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda (EJZF)] par grāmatvedības gadu, un no tā izrietošās korekcijas saistībā ar maksājumiem dalībvalstij. Komisija ņem vērā:

a) summas 137. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajos pārskatos, kurām jāpiemēro līdzfinansējuma likme par katru prioritāti;

b) attiecīgajā grāmatvedības gadā Komisijas veikto maksājumu kopējo summu, ko veido:
   i) to starpposma maksājumu summa, kurus Komisija veikusi saskaņā ar 130. panta 1. punktu un 24. pantu; un
   ii) saskaņā ar 134. panta 2. punktu samaksātā gada priekšfinansējuma summa."

30 Kā norādīts šā sprieduma 25. punktā, Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punktā nav ietverts neviens precizējums attiecībā uz tāda līdzfinansējuma likmes grozījuma piemērošanu laikā, kas ir veikts pēc pēdējā starpposma maksājuma pieteikuma attiecībā uz noteiktu grāmatvedības gadu, bet pirms šā grāmatvedības gada pārskatu akceptēšanas. Tomēr no nupat minētās tiesību normas formulējuma izriet, ka Komisija aprēķina summu, kas pieprasāma no Kohēzijas fonda un ERAF par attiecīgo "grāmatvedības gadu". Turklāt elementi, kuri, veicot minēto aprēķinu, Komisijai ir jāņem vērā un kuri norādīti minētās tiesību normas a) apakšpunkta pirmajā daļā, kā arī b) apakšpunktā, arī ir saistīti ar grāmatvedības gadu, par kuru ir sagatavoti akceptētie pārskati.

31 Proti, pirmkārt, saskaņā ar Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punkta a) apakšpunktu Komisija ņem vērā "summas 137. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajos pārskatos, kurām jāpiemēro līdzfinansējuma likme par katru prioritāti". Taču pēdējā minētajā tiesību normā attiecīgās summas ir definētas kā "atbilstīgo izdevumu kopēj[ā] summ[a], kas iegrāmatota sertifikācijas iestādes uzskaites sistēmās un ir tikusi iekļauta [starpposma] maksājumu pieteikumos, kuri iesniegti Komisijai saskaņā ar [šīs regulas] 131. pantu un 135. panta 2. punktu līdz 31. jūlijam pēc grāmatvedības gada beigām".

32 Otrkārt, saskaņā ar Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punkta b) apakšpunktu Komisija ņem vērā "attiecīgajā grāmatvedības gadā [tās] veikto maksājumu kopējo summu", tostarp "to starpposma maksājumu summu, kurus Komisija veikusi saskaņā ar 130. panta 1. punktu un 24. pantu".

33 Tātad Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punkta formulējumā ir norādīts, ka elementi, kuri ir jāņem vērā, lai aprēķinātu no Kohēzijas fonda un ERAF saņemamo summu, attiecas uz konkrēto grāmatvedības gadu.

34 Otrām kārtām, runājot par kontekstu, kādā iekļaujas Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punkts, pirmkārt, ir jānorāda, ka viens no galvenajiem grozījumiem, kas izdarīti ar minēto regulu, ir jaunas dalītas Eiropas struktūrfondu un ieguldījumu fondu pārvaldības un ieguldījumu sistēmas izveide, pamatojoties uz grāmatvedības gada principu. Šis princips izpaužas kā ikgadēja cikla esamība izdevumu deklarēšanai un pārbaudei, kura vienīgais atsauces periods ir grāmatvedības gads. Savukārt saskaņā ar iepriekš spēkā esošo regulu, proti, Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (2006. gada 11. jūlijs), ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1260/1999 (OV 2006, L 210, 25. lpp.), kas piemērojama 2007.–2013. gada plānošanas periodam, atsauces periods bija septiņi gadi.

35 Otrkārt, ir jānorāda, ka saskaņā ar grāmatvedības gada principu Regulā Nr. 1303/2013 paredzētās procedūras gan attiecībā uz Kohēzijas fonda un ERAF izdevumu finanšu pārvaldību (skat. minētās regulas otrās daļas IX sadaļas I nodaļu un ceturtās daļas II sadaļas I nodaļu), gan attiecībā uz pārskatu sagatavošanu, pārbaudi un akceptēšanu (skat. minētās regulas otrās daļas IX sadaļas II nodaļu un ceturtās daļas II sadaļas II nodaļu) ir izveidotas, balstoties uz grāmatvedības gada jēdzienu.

36 Tādējādi, treškārt, runājot par procedūru, kas attiecas uz to izdevumu finanšu pārvaldību, kuri tiek segti no Kohēzijas fonda un ERAF, Regulas Nr. 1303/2013 135. panta 1. punktā ir paredzēts, ka saskaņā ar šīs regulas 131. panta 1. punktu attiecīgās dalībvalsts sertifikācijas iestāde var iesniegt starpposma maksājumu pieteikumus par summām, kuras tās uzskaites sistēmā iegrāmatotas attiecīgajā "grāmatvedības gadā". Atbilstoši minētās regulas 135. panta 2. punktam sertifikācijas iestāde pēdējo starpposma maksājuma pieteikumu var iesniegt "līdz 31. jūlijam pēc iepriekšējā grāmatvedības gada beigām" un – jebkurā gadījumā – "pirms pirmā starpposma maksājuma pieteikuma iesniegšanas par nākamo grāmatvedības gadu".

37 Šajā ziņā ir jānorāda, ka pēdējais starpposma maksājuma pieteikums, ko attiecīgā dalībvalsts iesniegusi Komisijai par konkrētu grāmatvedības gadu, tiek iesniegts pēc minētā grāmatvedības gada beigām un ir pamats pārskatu sagatavošanai un no Kohēzijas fonda un ERAF saņemamās summas aprēķināšanai, kā tas ir noteikts Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punktā. Proti, pēdējais starpposma maksājuma pieteikums ir pamats, lai noteiktu gan atbilstīgos izdevumus, ko Komisija ņem vērā saskaņā ar minētās regulas 139. panta 6. punkta a) apakšpunktu, gan starpposma maksājumu kopējo summu, ko Komisija ņem vērā saskaņā ar minētā 6. punkta b) apakšpunktu.

38 Tādējādi, pirmām kārtām, Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punkta a) apakšpunktā ir iekļauta norāde uz šīs regulas 137. panta 1. punkta a) apakšpunktu, kurā savukārt ir norāde uz tās 131. pantu un 135. panta 2. punktu. Kā norāda Komisija, no Regulas Nr. 1303/2013 131. panta 1. punkta izriet, ka pēdējā starpposma maksājuma pieteikumā ir fiksēta to kopējo atbilstīgo izdevumu summa, kuri ir iegrāmatoti sertifikācijas iestādes uzskaites sistēmā attiecīgajā grāmatvedības gadā un kuri ir iesniegti maksājumu veikšanai šajā grāmatvedības gadā. Ar šo pieteikumu tiek pabeigta atbilstīgo izdevumu deklarācija par konkrēto grāmatvedības gadu, jo pēc tā iesniegšanas attiecīgā dalībvalsts vairs nevar iesniegt atbilstīgos izdevumus par šo grāmatvedības gadu. Savukārt minētās regulas 135. panta 2. punktā ir norādīts pēdējā starpposma maksājuma pieteikuma iesniegšanas termiņš, proti, vēlākais – 31. jūlijs pēc iepriekšējā grāmatvedības gada beigām.

39 Tādējādi Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punkta a) apakšpunkts kopsakarā ar minētās regulas 137. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 135. panta 2. punktu, kuros secīgi ir iekļautas savstarpējas atsauces, liecina, ka atbilstīgie izdevumi, kurus Komisija ņem vērā, aprēķinot no Kohēzijas fonda un ERAF saņemamo summu, ir tie izdevumi, kas ir iegrāmatoti sertifikācijas iestādes uzskaites sistēmā attiecīgajā grāmatvedības gadā un norādīti pēdējā starpposma maksājuma pieteikumā. Atbilstīgie izdevumi un līdzfinansējuma likme, kas piemērojama minētajiem izdevumiem, ir divi cieši saistīti elementi, uz kuru pamata tiek aprēķināta no Kohēzijas fonda un ERAF saņemamā summa. Tādējādi, tā kā visi ar konkrēto grāmatvedības gadu saistītie atbilstīgie izdevumi tiek noteikti brīdī, kad tiek iesniegts pēdējais maksājuma pieteikums par šo grāmatvedības gadu, šķiet, ka ar Regulas

Nr. 1303/2013 sistēmu ir saderīgs tas, ka minētajiem izdevumiem piemērojamās līdzfinansēšanas likmes noteikšanā tiek ievērota tā pati loģika – līdz ar to attiecīgā likme ir tā likme, kura bija spēkā, vēlākais, pēdējā starpposma maksājuma pieteikuma iesniegšanas brīdī.

40 Otrām kārtām, saskaņā ar Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punkta b) apakšpunktu, aprēķinot no Kohēzijas fonda un ERAF saņemamo summu, Komisija ņem vērā arī tās veikto maksājumu kopējo summu "attiecīgajā grāmatvedības gadā", kas tostarp ietver to starpposma maksājumu kopējo summu, kurus tā ir veikusi saskaņā ar minētās regulas 130. panta 1. punktu. Pēdējā minētajā normā ir noteikts, ka Komisija atlīdzina kā starpposma maksājumus 90 % no summas, ko iegūst, līdzfinansējuma likmi par katru prioritāro virzienu, kas noteikta darbības programmas pieņemšanas lēmumā, piemērojot prioritārajam virzienam noteiktajiem atbilstīgajiem izdevumiem, kas iekļauti maksājuma pieteikumā.

41 Tādējādi nupat minētā tiesību norma apstiprina ciešo saikni starp atbilstīgajiem izdevumiem, kuri norādīti starpposma maksājumu pieteikumos, un tiem piemērojamo līdzfinansējuma likmi. It īpaši netiek apstrīdēts, ka katrā no šiem maksājumu pieteikumiem tiek ņemta vērā līdz šā pieteikuma datumam sertifikācijas iestādes uzskaites sistēmā iegrāmatoto atbilstīgo izdevumu kopējā summa un ka saistībā ar attiecīgo pieteikumu veicamais starpposma maksājums atbilst starpībai starp, no vienas puses, uzskaites sistēmā līdz šā pieteikuma iesniegšanas brīdim iegrāmatoto atbilstīgo izdevumu kopējo summu, kurai tiek piemērota šajā brīdī spēkā esošā līdzfinansējuma likme, un, no otras puses, jau veiktajiem starpposma maksājumiem. Tas nozīmē – un to Rumānija neapstrīd –, ka iespējama līdzfinansējuma likmes grozīšana, kura ir notikusi, līdz tiek iesniegts pēdējais starpposma maksājuma pieteikums par kādu grāmatvedības gadu, tiek ņemta vērā attiecībā uz šo gadu un ir piemērojama visiem izdevumiem, kuri ir radušies tā gaitā. Līdz ar to pēdējā starpposma maksājuma pieteikumā tiek nostiprināta gan atbilstīgo izdevumu kopējā summa par konkrēto grāmatvedības gadu, gan līdzfinansējuma likme, kura ir piemērojama visiem šiem izdevumiem.

42 Ceturtkārt, runājot par pārskatu sagatavošanas, pārbaudes un akceptēšanas procedūru, Regulas Nr. 1303/2013 118. apsvērumā ir precizēts, ka 2014.–2020. gada plānošanas periodā darbības programmu pārskati tiek pārbaudīti un akceptēti "katru gadu".

43 Šim nolūkam, pirmām kārtām, atbilstoši Regulas Nr. 1303/2013 138. pantam, lasot to kopsakarā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV 2018, L 193, 1. lpp.) 63. panta 5. un 7. punktu, attiecīgajai dalībvalstij pārskati par darbības programmu attiecībā uz kādu noteiktu grāmatvedības gadu Komisijai ir jāiesniedz līdz nākamā gada 15. februārim.

44 Attiecīgās dalībvalsts iesniegtajos pārskatos ir jābūt iekļautai informācijai, kura minēta Regulas Nr. 1303/2013 137. panta 1. punktā un kura izklāstīta, atsaucoties uz attiecīgo grāmatvedības gadu. Proti, saskaņā ar šo tiesību normu minētie pārskati, kas Komisijai tiek iesniegti par katru darbības programmu, tiek "attiecināti uz grāmatvedības gadu" un tajos katras prioritātes un, vajadzības gadījumā, fonda un reģionu kategorijas līmenī tostarp iekļauj atbilstīgo izdevumu kopējo summu, kas iegrāmatota sertifikācijas iestādes uzskaites sistēmās un ir tikusi iekļauta maksājumu pieteikumos, kuri "līdz 31. jūlijam pēc grāmatvedības gada beigām" ir iesniegti Komisijai atbilstoši minētās regulas 131. pantam un 135. panta 2. punktam.

45 Turklāt pārskati ir jānosūta Komisijai kopā ar Regulas Nr. 1303/2013 138. pantā uzskaitīto papildu dokumentu sarakstu, kuri arī attiecas uz iepriekšējo grāmatvedības gadu.

46 Otrām kārtām, atbilstoši Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 1. un 3. punktam kopsakarā ar šīs regulas 84. pantu Komisijai "līdz 31. maijam nākamajā gadā pēc pārskata perioda beigām" ir jāpārbauda attiecīgās dalībvalsts paziņotie dokumenti un jāakceptē tās iesniegtie pārskati, ja tā var secināt, ka tie ir pilnīgi, precīzi un patiesi.

47 Pamatojoties uz šādi akceptētiem pārskatiem, Komisija saskaņā ar Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punktu aprēķina no Kohēzijas fonda un ERAF saņemamo summu par attiecīgo "grāmatvedības gadu" un no tā izrietošās korekcijas attiecībā uz dalībvalstij izmaksātajām summām.

48 No iepriekš minētā izriet, ka Regulas Nr. 1303/2013 sistēma un līdz ar to – tā tiesiskā regulējuma konteksts, kurā iekļaujas tās 139. panta 6. punkts – ir balstīta uz grāmatvedības gada principu gan attiecībā uz to izdevumu finanšu pārvaldību, kuri tiek segti no Kohēzijas fonda un ERAF, gan attiecībā uz pārskatu sagatavošanu, pārbaudi un akceptēšanu un ka pēdējam iespējamajam starpposma maksājuma pieteikumam ir īpaša nozīme attiecībā uz šo grāmatvedības gadu, kuram ir jāpiemēro attiecīgajā brīdī spēkā esošā līdzfinansējuma likme.

49 Trešām kārtām, attiecībā uz Regulas Nr. 1303/2013 mērķiem no tās 10. apsvēruma izriet, ka šīs regulas mērķis saskaņā LESD 317. pantu un ņemot vērā dalīto pārvaldību ir precizēt nosacījumus, kas ļautu Komisijai veikt savus pienākumus saistībā ar Savienības budžeta izpildi, un precizēt pienākumus attiecībā uz sadarbību ar dalībvalstīm. Šiem nosacījumiem ir jāļauj Komisijai pārliecināties, ka Eiropas struktūrfondus un ieguldījumu fondus dalībvalstis izmanto likumīgi un atbilstoši un saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 966/2012 (2012. gada 25. oktobris) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu (OV 2012, L 298, 1. lpp.) izpratnē; minētā Regula Nr. 966/2012 ir atcelta un aizstāta ar Regulu 2018/1046.

50 Labas finanšu pārvaldības princips tostarp prasa, lai Eiropas struktūrfondus un ieguldījumu fondus dalībvalstis izmantotu saskaņā ar Savienības nozaru tiesiskā regulējuma pamatā esošajiem tiesību principiem un prasībām. Šajā gadījumā – kā norādīts šā sprieduma 48. punktā – viens no pamatprincipiem, kuri veido pašu Regulas Nr. 1303/2013 sistēmu, ir grāmatvedības gada princips. Tādējādi Savienības likumdevējs ir uzskatījis, ka Eiropas struktūrfondu un ieguldījumu fondu pareiza finanšu pārvaldība tiktu labāk nodrošināta ar dalībvalstu un Komisijas pienākumu ik gadu attiecīgi iesniegt un akceptēt darbības programmu pārskatus. Ja izdevumiem, kuri ir radušies grāmatvedības gada gaitā un iegrāmatoti uzskaites sistēmā, tiktu piemērota līdzfinansējuma likme, kas pieņemta pēc pēdējā starpposma maksājuma pieteikuma, kurš tātad nebija spēkā nedz attiecīgajā grāmatvedības gadā, ne pēdējā starpposma maksājuma pieteikuma iesniegšanas datumā, būtībā tiktu pārkāpts grāmatvedības gada princips.

51 Līdz ar to no Regulas Nr. 1303/2013 gramatiskās, sistēmiskās un teleoloģiskās interpretācijas izriet, ka līdzfinansējuma likme, kas piemērojama no Kohēzijas fonda un ERAF saņemamās summas aprēķinam konkrētā grāmatvedības gadā saskaņā ar Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punkta a) apakšpunktu, ir likme, kas bija spēkā dienā, kad attiecīgā dalībvalsts iesniedz galīgo pieteikumu starpposma maksājuma saņemšanai par attiecīgo grāmatvedības gadu.

52 Šo secinājumu neatspēko argumenti, kurus Rumānija ir izvirzījusi, lai pamatotu tēzi, saskaņā ar kuru piemērojamā līdzfinansējuma likme Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punkta a) apakšpunkta izpratnē esot tā likme, kas bija spēkā pārskatu akceptēšanas brīdī.

53 Pirmkārt, Rumānija nevar balstīt argumentu uz to, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punktu summa, kas maksājama no Kohēzijas fonda un ERAF, tiek aprēķināta, "pamatojoties uz akceptētajiem pārskatiem".

54 Tā kā Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punktā nav precizēts, kāda līdzfinansējuma likme ir piemērojama, ja tā tiek grozīta pēc pēdējā starpposma maksājuma pieteikuma iesniegšanas, bet pirms pārskatu akceptēšanas par konkrētu grāmatvedības gadu, tas, ka no Kohēzijas fonda un ERAF saņemamā summa tiek aprēķināta tikai pēc pārskatu akceptēšanas, nenozīmē, ka ir jāpiemēro tā likme, kura bija spēkā šīs akceptēšanas brīdī.

55 Otrkārt, Rumānijas arguments, ka pēdējā starpposma maksājuma pieteikuma iesniegšanas datums ir "nejaušs" atsauces brīdis, ir jānoraida iepriekš 37.–40. punktā izklāstīto iemeslu dēļ.

56 Tomēr ir jāpiebilst, ka Rumānija pamatoti norāda, ka pastāv līdz pat vienu mēnesi ilga starpība starp pārskata gada beigām (kāda gada 30. jūnijs) un pēdējā starpposma maksājuma pieteikuma iesniegšanas datumu (ne vēlāk kā tā paša gada 31. jūlijā). Šī starpība tomēr nenozīmē, ka pēdējā starpposma maksājuma pieteikuma iesniegšanas datuma ņemšana vērā, lai noteiktu piemērojamo līdzfinansējuma likmi, būtu nesaderīga ar grāmatvedības gada principu. Proti, minētā starpība, kas nepārsniedz vienu mēnesi, ir izskaidrojama ar administratīva un tehniska rakstura ierobežojumiem, jo sertifikācijas iestādēm acīmredzami ir nepieciešams noteikts laiks pēc noteikta grāmatvedības gada beigām, lai iegūtu un pārbaudītu pēdējos ar to saistītos datus un sagatavotu minēto pieteikumu. Šajā nolūkā Savienības likumdevējs ir uzskatījis par nepieciešamu minētajām iestādēm piešķirt papildu mēnesi, lai iesniegtu pēdējo starpposma maksājuma pieteikumu pēc grāmatvedības gada beigām.

57 Treškārt, Rumānija apgalvo, ka Regulas Nr. 1303/2013 noteikumi par pēdējo starpposma maksājuma pieteikumu, no vienas puses, un šīs regulas 139. pants, no otras puses, atrodas dažādās minētās regulas nodaļās un attiecas uz atšķirīgiem mērķiem, jo pirmie attiecas uz provizorisku procesuālu starpposmu, bet otrais attiecas uz galīgo procesuālo stadiju, kuru aptver procesuālās garantijas. Tādējādi procedūras attiecībā uz konkrētu grāmatvedības gadu neesot pabeigtas līdz brīdim, kad tiek akceptēti pārskati un aprēķināta no Kohēzijas fonda un ERAF saņemamā summa.

58 Šajā ziņā ir jānorāda – kā to pamatoti uzsver Rumānija –, ka pārskatu sagatavošanas, pārbaudes un akceptēšanas procedūrai attiecībā uz noteiktu grāmatvedības gadu ir centrāla nozīme, aprēķinot no Kohēzijas fonda un ERAF saņemamo summu. Proti, šī procedūra ļauj Komisijai pārbaudīt attiecīgās dalībvalsts iesniegto pārskatu pilnīgumu, pareizību un patiesumu. Tāpat – tieši pēc pārskatu akceptēšanas Komisija veic attiecīgā gada priekšfinansējuma dzēšanu un iespējamo papildsummu samaksu saskaņā ar Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 7. punktu.

59 Tomēr – lai cik būtisks tas arī nebūtu – attiecīgā procesa posma mērķis ir tikai veikt *ex post* pārbaudi par izdevumiem, kurus attiecīgā dalībvalsts iekļāvusi savos starpposma maksājumu pieteikumos attiecībā uz grāmatvedības gadu. Proti, šajā procedūras posmā Komisija un attiecīgā dalībvalsts parasti nevar akceptējamos pārskatus papildināt ar elementiem, kas radušies pēc attiecīgā grāmatvedības gada beigām. Tātad runa ir par procesuālu posmu, kurā tiek pārbaudīti dati, kuri attiecas uz konkrētā grāmatvedības gada laikposmu un kuri ir iekļauti pēdējā starpposma maksājuma pieteikumā. Līdz ar to minētajam posmam ir formāls raksturs un tas principā nevar izraisīt to izdevumu iegrāmatošanu, kuri ir radušies ārpus attiecīgā grāmatvedības gada.

60 Turklāt tieši šā iemesla dēļ – kā tas ir norādīts šā sprieduma 39. punktā – Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punkta a) apakšpunktā kopsakarā ar minētās regulas 137. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 135. panta 2. punktu, kuros ir iekļautas secīgas savstarpējas atsauces, ir norādīts, ka atbilstīgie izdevumi, ko Komisija ir ņēmusi vērā, aprēķinot no Kohēzijas fonda un ERAF saņemamo summu, ir tie izdevumi, kas attiecīgā grāmatvedības gada laikā ir tikuši iegrāmatoti sertifikācijas iestādes grāmatvedības sistēmā un iekļauti pēdējā starpposma maksājuma pieteikumā. Tādējādi – tā kā šajā ziņā nav nekādu Savienības likumdevēja norādījumu – attiecībā uz minētajiem izdevumiem piemērojamo līdzfinansējuma likmi esot jāpiemēro tāda pati loģika.

61 Šis secinājums turklāt atbilst tiesību aktu atpakaļejoša spēka aizlieguma principam. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai materiālo tiesību normas parasti ir jāinterpretē tādējādi, ka tās neattiecas uz situācijām, kuras radušās pirms to stāšanās spēkā, ja vien no to formulējuma, mērķa vai satura skaidri neizriet, ka tām šāda iedarbība ir jāpiešķir (skat. spriedumu, 2018. gada 7. novembris, *O'Brien*, C-432/17, EU:C:2018:879, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).

62 Tātad jauna tiesību norma ir piemērojama, sākot no tā tiesību akta stāšanās spēkā, ar kuru tā ir ieviesta, un, lai gan tā nav piemērojama juridiskajām situācijām, kuras ir radušās un galīgi izveidojušās pirms minētās spēkā stāšanās, tā nekavējoties ir piemērojama attiecībā uz to sekām nākotnē, kā arī jaunām juridiskajām situācijām. Ievērojot tiesību aktu atpakaļejoša spēka aizlieguma principu, citādi var būt tikai tad, ja jaunajai tiesību normai ir pievienoti īpaši noteikumi, kas īpaši paredz tās piemērošanas laikā nosacījumus (skat. spriedumu, 2018. gada 7. novembris, *O'Brien*, C-432/17, EU:C:2018:879, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).

63 Šajā lietā – kā norādīts šā sprieduma 24.–26. punktā – nedz 2018. gada Īstenošanas lēmumā, nedz Regulā Nr. 1303/2013 nav ietverta īpaša tiesību norma, kurā būtu paredzēti nosacījumi tāda līdzfinansējuma likmes grozījuma piemērošanai laikā, kāds ir ieviests ar 2018. gada Īstenošanas lēmumu.

64 Līdz ar to no šā sprieduma 62. punktā minētās judikatūras izriet, ka noteikums, kurā ir paredzēta jauna līdzfinansējuma likme, – kas ir materiāltiesisks noteikums, jo ar to tiek noteikta Kohēzijas fonda un ERAF saņemamā summa, – ir piemērojams, sākot no brīža, kad stājās spēkā tiesību akts, ar kuru tas tika ieviests, proti, no 2018. gada Īstenošanas lēmuma pieņemšanas datuma – 2018. gada 12. decembra; ir jānorāda, ka tas nav piemērojams juridiskajām situācijām, kuras ir radušās un galīgi izveidojušās pirms šā datuma.

65 Šajā brīdī Rumānijas tiesiskā situācija attiecībā uz izdevumiem, kuri radušies 2017./2018. grāmatvedības gadā, jau bija galīgi izveidojusies šā sprieduma 62. punktā minētās judikatūras izpratnē. Proti, tā kā minētais grāmatvedības gads beidzās 2018. gada 30. jūnijā un pēdējais starpposma maksājuma pieteikums tika nosūtīts 2018. gada 6. jūlijā, visi atbilstīgie izdevumi par šo grāmatvedības gadu bija galīgi iegrāmatoti un iesniegti samaksai. Tādējādi, Rumānijas tēzes atzīšana par pamatotu nozīmētu to, ka izdevumiem, kas jau radušies, iegrāmatoti un iesniegti samaksai, tiktu piemērota līdzfinansējuma likme, kura ir pieņemta vēlāk un kura tādējādi ir piemērojama nākamajam grāmatvedības gadam.

66 Ceturtkārt, nevar tikt atbalstīts arī arguments, kuru Rumānija atvedina no Regulas Nr. 1303/2013 137. panta 2. punkta. Saskaņā ar šo tiesību normu dalībvalsts no pārskatiem var izslēgt izdevumus, kas iepriekš iekļauti starpposma maksājuma pieteikumā par attiecīgo grāmatvedības gadu, ja tiek veikts izvērtējums par minēto izdevumu likumību un pareizību. Saskaņā ar minēto tiesību normu šādā situācijā kādu vai visus minētos izdevumus, kurus atzīst par likumīgiem un pareiziem, var iekļaut starpposma maksājuma pieteikumā attiecībā uz nākamajiem grāmatvedības gadiem.

67 Iespēja no pārskata izslēgt izdevumus, kas bija iekļauti starpposma maksājuma pieteikumā, jo notiek to likumības un pareizības izvērtējums, ir saderīga ar pašu pārskatu sagatavošanas, pārbaudes un akceptēšanas procedūras mērķi – kā tas ir norādīts šā sprieduma 58. punktā – un tā ir vērsta tieši uz to, lai pārbaudītu to izdevumu pilnīgumu, precizitāti un patiesumu, kurus attiecīgā dalībvalsts ir iekļāvusi savos starpposma maksājumu pieteikumos. Ārkārtas iespēja sertificējošajai iestādei iekļaut šādus izdevumus starpposma maksājuma pieteikumā, kas attiecas uz vēlāku grāmatvedības gadu, ļauj dalībvalstij saņemt atlīdzību par šiem izdevumiem, tiklīdz ir konstatēts, ka tie ir likumīgi un pareizi.

68 Tomēr šī iespēja nevar likt apšaubīt secinājumu, ka pēdējā starpposma maksājuma pieteikums, kas atbilst kādam grāmatvedības gadam, nosaka atbilstīgo izdevumu kopējo summu, kuri ir iegrāmatoti sertifikācijas iestādes uzskaites sistēmā attiecīgajā grāmatvedības gadā un iesniegti samaksai šajā grāmatvedības gadā, uz kuru ir atsauce Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punkta a) apakšpunktā. Proti, pat ja saskaņā ar šīs regulas 137. panta 2. punktu šaubu gadījumā par to likumību un pareizību

starpposma maksājuma pieteikumā ietvertie izdevumi par konkrētu grāmatvedības gadu vispirms ir izslēgti no šā grāmatvedības gada pārskatiem un pēc tam ir iekļauti starpposma maksājuma pieteikumā attiecībā uz vēlāku grāmatvedības gadu, pēdējais starpposma maksājuma pieteikums, kas attiecas uz šo vēlāko grāmatvedības gadu, turpina atspoguļot to atbilstīgo izdevumu kopējo summu, kuri ir iesniegti samaksai šajā grāmatvedības gadā.

69 Šo pašu iemeslu dēļ tas, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1303/2013 135. panta 1. punktu sertificējošā iestāde, ja tā to uzskata par vajadzīgu, var iekļaut izdevumus, kuri iegrāmatoti tās uzskaites sistēmā noteiktā grāmatvedības gada laikā, nevis starpposma maksājuma pieteikumā par šo grāmatvedības gadu, bet gan starpposma maksājuma pieteikumā par nākamo grāmatvedības gadu, arī nevar likt apšaubīt secinājumu, ka izšķirošais brīdis tās līdzfinansējuma likmes noteikšanai, kura ir piemērojama saskaņā ar Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punkta a) apakšpunktu, ir pēdējā starpposma maksājuma pieteikuma iesniegšanas datums.

70 Piektkārt, Rumānija pamatoti uzsver, ka *Egesif* norādījumiem, kuru 8.1. punktā ir noteikts, ka, "pamatojoties uz akceptētajiem pārskatiem, no fondiem [..] iekasējamās summas aprēķinās, izmantojot galīgajā starpposma maksājuma pieteikuma iesniegšanas datumā spēkā esošo līdzfinansējuma likmi", nav saistoša spēka. Tomēr šis arguments nav iedarbīgs. Proti, secinājums, ka, pamatojoties uz Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punkta a) apakšpunktu, piemērojamā līdzfinansējuma likme ir tā, kas bija spēkā pēdējā starpposma maksājuma pieteikuma iesniegšanas dienā, izriet no minētās regulas gramatiskās, sistēmiskās un teleoloģiskās interpretācijas, nevis no vadlīnijām, kuras Komisija ir sniegusi *Egesif* norādījumos un kuras faktiski nav saistošas nedz Savienības tiesai, nedz dalībvalstīm.

71 Sestkārt, tā kā Rumānija arī apgalvo, ka ir pārkāpts Regulas Nr. 1303/2013 120. panta 3. punkts, ir jākonstatē, ka šajā tiesību normā ir vienīgi noteikti līdzfinansējuma likmju griesti attiecībā uz darbības programmām, kuras ietilpst mērķī "Ieguldījumi izaugsmei un nodarbinātībai". Taču netiek apstrīdēts, ka šajā gadījumā piemērotā līdzfinansējuma likme nepārsniedz šajā normā paredzētos maksimālos apmērus.

72 No tā izriet, ka pirmā pamata pirmā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

Par otro daļu – tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpumu

73 Rumānija būtībā apgalvo, ka, pirmkārt, skaidrās 2018. gada Īstenošanas lēmuma normas, ar ko līdzfinansējuma likme darbības programmas pirmajam un otrajam prioritārajam virzienam tiek noteikta 85 % apmērā, neveicot nošķirumu starp grāmatvedības gadiem, un, otrkārt, apstāklis, ka Regulā Nr. 1303/2013 nav īpašas normas, kas pamato Komisijas nostāju, Rumānijai ir radījis tiesisko paļāvību, ka, aprēķinot no Kohēzijas fonda un ERAF saņemamo summu, minētajiem darbības programmas prioritārajiem virzieniem attiecībā uz 2017./2018. grāmatvedības gadu tiks piemērota līdzfinansējuma likme 85 % apmērā. Tādējādi – tas, ka ar apstrīdēto lēmumu attiecībā uz šo grāmatvedības gadu tiek piemērota 2015. gada Īstenošanas lēmumā noteiktā līdzfinansējuma likme 75 % apmērā, esot pretrunā tiesiskās paļāvības aizsardzības principam.

74 Komisija apstrīd Rumānijas argumentus.

75 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, lai rastos tiesības atsaukties uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principu, ir jābūt izpildītiem trim nosacījumiem. Pirmkārt, administrācijai ir jābūt sniegušai ieinteresētajai personai precīzus, beznosacījumu un saskaņotus apsolījumus, kuri izriet no pilnvarotiem un uzticamiem avotiem. Otrkārt, šiem apsolījumiem ir jābūt tādiem, kas var radīt pamatotas cerības personai, kurai tie ir adresēti. Treškārt, sniegtajiem apsolījumiem ir jāatbilst piemērojamām tiesību normām (skat. spriedumu, 2019. gada 19. decembris, *Probelte*/Komisija, T-67/18, EU:T:2019:873, 109. punkts un tajā minētā judikatūra).

76 Šajā lietā ir jānorāda, ka Komisija Rumānijai nav sniegusi precīzus, beznosacījumu un saskaņotus apsolījumus, ka, aprēķinot no Kohēzijas fonda un ERAF saņemamo summu, attiecībā uz 2017./2018. grāmatvedības gadu darbības programmas pirmajam un otrajam prioritārajam virzienam tiks piemērota 2018. gada Īstenošanas lēmumā noteiktā līdzfinansējuma likme 85 % apmērā.

77 Proti, pirmkārt, neviens 2018. gada Izpildes lēmuma elements nenorāda, ka attiecībā uz 2017./2018. grāmatvedības gadu tiktu piemērota līdzfinansējuma likme 85 % apmērā. Kā norādīts šā sprieduma 26. punktā, minētajā lēmumā nav norādes par šīs līdzfinansējuma likmes piemērošanu laikā. Šis fakts nevar tikt uzskatīts par precīzu, beznosacījuma un saskaņotu Komisijas apsolījumu, ka minētā likme tiks piemērota šim grāmatvedības gadam.

78 Otrkārt, Rumānija nevar atsaukties ne uz kādu tiesisko paļāvību attiecībā uz to, ka 2017./2018. grāmatvedības gadam būtu piemērojama līdzfinansējuma likme 85 % apmērā, jo *Egesif* norādījumu 8.1. punktā ir skaidri norādīts, ka no Kohēzijas fonda un ERAF saņemamās summas tiek aprēķinātas, piemērojot līdzfinansējuma likmi, kas bija spēkā pēdējā starpposma maksājuma pieteikuma iesniegšanas dienā. Ir jānorāda, ka minēto norādījumu pirmā versija, kuras 8.1. punktā jau bija ietverts šis precizējums attiecībā uz piemērojamo līdzfinansējuma likmi, bija izstrādāta un darīta zināma dalībvalstīm jau 2016. gadā, tātad – pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas. Lai gan – kā tas ir uzsvērts šā sprieduma 70. punktā – minētie norādījumi nav saistoši nedz Savienības tiesai, nedz dalībvalstīm, tajos tomēr ir pausta Komisijas nostāja, un tādējādi tos var ņemt vērā, lai noteiktu, vai attiecīgajai dalībvalstij varēja būt tiesiskā paļāvība attiecībā uz rīcību, kādu tā varēja sagaidīt no Komisijas.

79 Treškārt, ar 2019. gada 17. maija vēstuli (skat. šā sprieduma 9. punktu) Komisija, atsaucoties uz *Egesif* norādījumu 8.1. punktu, skaidri atteicās attiecībā uz 2017./2018. grāmatvedības gadu darbības programmas pirmajam un otrajam prioritārajam virzienam piemērot līdzfinansējuma likmi 85 % apmērā.

80 Ceturtkārt, Rumānija atsaucas uz 2016. gada 20. oktobra spriedumu Čehijas Republika/Komisija (T-141/15, nav publicēts, EU:T:2016:621, 97. punkts), kurā Vispārējā tiesa ir norādījusi, ka Komisijas reakcijas neesamība noteiktā termiņā nav līdzvērtīga Komisijas lēmumam un nevar būt "precīzs" apsolījums judikatūras izpratnē. Rumānijas ieskatā, saskaņā ar šā sprieduma interpretāciju *a contrario* esot jāsecina – ja Savienības iestāde pauž nostāju aktā, kas rada tiesiskas sekas, piemēram, 2018. gada Īstenošanas lēmumā, dalībvalstis var atsaukties uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principu. Tomēr ir jāatgādina – kā tas ir norādīts šā sprieduma 77. punktā –, ka 2018. gada Īstenošanas lēmumā nav teikts, ka attiecībā uz 2017./2018. grāmatvedības gadu tiks piemērota līdzfinansējuma likme 85 % apmērā.

81 No tā izriet, ka pirmā pamata otrā daļa arī ir jānoraida kā nepamatota.

82 Līdz ar to pirmais pamats ir jānoraida kopumā.

Par otro pamatu – LESD 296. panta otrajā daļā paredzētā pienākuma norādīt pamatojumu un labas pārvaldības principa neievērošanu

83 Otrajam pamatam ir divas daļas, no kurām pirmā attiecas uz LESD 296. panta otrajā daļā paredzētā pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi un otrā – uz labas pārvaldības principa neievērošanu.

Par pirmo daļu – LESD 296. panta otrajā daļā paredzētā pienākuma norādīt pamatojumu neievērošanu

84 Rumānija būtībā apgalvo, ka apstrīdētais lēmums nav pietiekami pamatots, jo tajā nav minēts nedz juridiskais pamats, nedz iemesli, kuru dēļ Komisija attiecībā uz 2017./2018. grāmatvedības gadu darbības programmas pirmajam un otrajam prioritārajam virzienam ir piemērojusi 2015. gada Īstenošanas lēmumā noteikto līdzfinansējuma likmi 75 % apmērā, nevis 2018. gada Īstenošanas lēmumā noteikto līdzfinansējuma likmi 85 % apmērā.

85 Komisija apstrīd Rumānijas argumentus.

86 Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai LESD 296. panta otrajā daļā prasītajam pamatojumam ir jābūt pielāgotam attiecīgā akta raksturam un skaidri un nepārprotami jāatklāj aktu sagatavojušās iestādes argumentācija, lai ļautu ieinteresētajām personām uzzināt veiktā pasākuma pamatojumu un kompetentajai tiesai īstenot pārbaudi. Netiek prasīts, lai pamatojumā tiktu norādīti visi atbilstošie faktiskie un juridiskie apstākļi, jo jautājums par to, vai tiesību akta pamatojums atbilst LESD 296. panta otrās daļas prasībām, ir jāizvērtē, ņemot vērā ne tikai tā tekstu, bet arī tā kontekstu, kā arī visas tās tiesību normas, kuras reglamentē attiecīgo jomu Tā tas vēl jo vairāk ir, kad dalībvalstis ir bijušas cieši iesaistītas apstrīdētā tiesību akta izstrādes procesā un līdz ar to zina šā akta pamatojumu (spriedums, 2019. gada 30. aprīlis, Itālija/Padome (Vidusjūras zobenzivs zvejas kvota), C-611/17, EU:C:2019:332, 40. un 41. punkts un tajā minētā judikatūra).

87 Šajā lietā, lai gan ir taisnība – kā to apgalvo Rumānija –, ka apstrīdētajā lēmumā nav minēts nedz juridiskais pamats, nedz iemesli, kuru dēļ Komisija attiecībā uz 2017./2018. grāmatvedības gadu darbības programmas pirmajam un otrajam prioritārajam virzienam ir piemērojusi 2015. gada Īstenošanas lēmumā noteikto līdzfinansējuma likmi 75 % apmērā, nevis 2018. gada Īstenošanas lēmumā noteikto līdzfinansējuma likmi 85 % apmērā, tomēr šī dalībvalsts, kura bija cieši iesaistīta apstrīdētā lēmuma pieņemšanā, zināja tā pamatā esošos apsvērumus.

88 Proti, no lietas materiāliem izriet, ka 2019. gada 15. janvāra sanāksmē (skat. šā sprieduma 6. punktu) un 2019. gada 17. maija vēstulē (skat. šā sprieduma 9. punktu) Komisija ir paskaidrojusi savu nodomu atteikties piemērot minēto likmi 85 % apmērā, it īpaši atsaucoties uz *Egesif* norādījumu 8.1. punktu, kurā ir atgādināts, ka līdzfinansējuma likme tiek piemērota attiecīgā grāmatvedības gada izdevumiem, un precizēts, ka piemērojamā līdzfinansējuma likme ir tā likme, kas ir spēkā pēdējā starpposma maksājuma pieteikuma iesniegšanas dienā.

89 Proti, no vienas puses, Rumānija pauž viedokli, ka 2019. gada 15. janvāra sanāksmē Komisija ir norādījusi, ka *Egesif* norādījumi liedz piemērot jauno līdzfinansējuma likmi, kura izriet no 2018. gada Īstenošanas lēmuma.

90 No otras puses, 2019. gada 17. maija vēstulē Komisija ir paskaidrojusi, ka 2014.–2020. gada plānošanas perioda ietvaros un atbilstoši *Egesif* norādījumiem visi līdzfinansējuma likmes grozījumi ir piemērojami tikai kārtējiem un nākamajiem grāmatvedības gadiem. Komisija ir precizējusi, ka 2007.–2013. gada plānošanas periodā pieteikumi maksājumu saņemšanai bija kumulatīvi un tajos bija ietverti izdevumi, kas radušies kopš šā plānošanas perioda sākuma, un tādēļ līdzfinansējuma likmes grozīšana var attiekties uz visiem minētajā plānošanas periodā deklarētajiem izdevumiem. Taču, Komisijas ieskatā, 2014.–2020. gada plānošanas periodā tas vairs nebija iespējams, jo saskaņā ar Regulu Nr. 1303/2013 maksājumu pieteikumi ir kumulatīvi tikai noteiktā grāmatvedības gada laikā, un cita prakse būtu pretrunā grāmatvedības gada principam.

91 Rumānijas arguments, ka vienkārša atsauce uz *Egesif* norādījumiem administratīvā procesa gaitā nevarot tikt uzskatīta par pietiekamu pamatojumu, jo pamatojums ir jānorāda apstrīdētajā lēmumā, nevar tikt atbalstīts. Proti, atsauce uz minētajiem norādījumiem ir elements, kas veido apstrīdētā lēmuma pieņemšanas kontekstu un kas ir jāņem vērā, lai novērtētu, vai akta pamatojums atbilst LESD

296. panta prasībām, kā izriet no šā sprieduma 86. punktā minētās judikatūras. Proti, Komisijas iekšējās vadlīnijas – tā kā tās tika darītas zināmas ieinteresētajām personām – veicina apstrīdētā lēmuma izpratni un netieši veido daļu no tā pamatojuma.

92 Rumānija arī apgalvo, ka judikatūra, kura izriet it īpaši no 2005. gada 14. aprīļa sprieduma Portugāle/Komisija (C-335/03, EU:C:2005:231, 84. punkts), saskaņā ar kuru lēmuma pamatojums ir uzskatāms par pietiekamu, ja dalībvalsts, kas ir tā adresāte, ir bijusi cieši iesaistīta šā lēmuma sagatavošanas procesā un tai bija zināma Komisijas argumentācija, šajā lietā nav piemērojama it īpaši Komisijas "novēlotās" un "izvairīgās" reakcijas dēļ.

93 Taču neatkarīgi no Komisijas rīcības Rumānijas iestādēm bija zināms iemesls, kādēļ Komisija attiecībā uz 2017./2018. grāmatvedības gadu darbības programmas pirmajam un otrajam prioritārajam virzienam piemēroja līdzfinansējuma likmi 75 % apmērā, jo šīs iestādes piedalījās procedūrā, kuras rezultātā tika pieņemts apstrīdētais lēmums. 2019. gada 8. marta vēstulē minētās iestādes apstrīdēja Komisijas atteikumu piemērot jauno līdzfinansējuma likmi, norādot, ka šis atteikums ir kļūdaini pamatots ar *Egesif* norādījumiem. Turklāt Rumānija šo kritiku atkārtoja prasības pieteikumā, kurā tā apgalvo, ka Komisija esot pieļāvusi kļūdu, piemērojot līdzfinansējuma likmi 75 % apmērā, kura bija spēkā pēdējā starpposma maksājuma pieteikuma iesniegšanas brīdī. Visbeidzot – kā norāda Komisija – visi argumenti, kurus Rumānija ir izvirzījusi šīs prasības pamatojumam, it īpaši saistībā ar Regulas Nr. 1303/2013 139. panta 6. punkta interpretāciju, pierāda, ka tā varēja uzzināt un izvērtēt apstrīdētā lēmuma pamatojumu.

94 Ņemot vērā iepriekš minēto, otrā pamata pirmā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

Par otro daļu – labas pārvaldības principa neievērošanu

95 Rumānija būtībā apgalvo, ka Komisija – administratīvajā procesā, kura rezultātā tika pieņemts apstrīdētais lēmums, pieņemot "izvairīgu" nostāju – neesot ievērojusi labas pārvaldības principu.

96 Komisija apstrīd Rumānijas argumentus.

97 Labas pārvaldības princips ir noteikts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. pantā, saskaņā ar kuru ikvienai personai ir tiesības uz objektīvu, godīgu un pieņemamā termiņā veiktu jautājumu izskatīšanu Savienības iestādēs un struktūrās. Šīs tiesības ietver tostarp ikvienas personas tiesības tikt uzklausītai, pirms tiek veikts kāds individuāls pasākums, kas to varētu nelabvēlīgi ietekmēt.

98 Proti, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesības tikt uzklausītam neietver tiesības uz sacīkstes principā balstītām debatēm starp apstrīdēto aktu autoru un to adresātu, bet ikvienai personai garantē iespēju lietderīgi un efektīvi paust savu viedokli administratīvajā procesā un pirms tiek pieņemts jebkāds lēmums, kas var nelabvēlīgi skart viņas intereses (skat. spriedumu, 2018. gada 3. jūlijs, *Transtec* /Komisija, T-616/15, EU:T:2018:399, 145. punkts un tajā minētā judikatūra).

99 Šajā lietā, pirmkārt, ir jānorāda, ka Rumānijas arguments, ka pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas tai neesot bijusi iespēja uzzināt Komisijas viedokli un paust nostāju šajā ziņā, nav pamatots ar faktiem. Pirmām kārtām – kā tika konstatēts šā sprieduma 87.–90. punktā – Rumānijai, vēlākais, kopš 2019. gada 15. janvāra sanāksmes bija zināms Komisijas viedoklis par piemērojamo līdzfinansējuma likmi. Līdz ar to apstāklim, ka Komisijas 2019. gada 17. maija vēstuli (skat. šā sprieduma 9. punktu) Rumānija saņēma sešas dienas pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas, nav nozīmes. Otrām kārtām – kā norāda Komisija – Rumānijai bija iespēja šajā ziņā paust savu viedokli administratīvā procesa gaitā, tostarp minētajā 2019. gada 15. janvāra sanāksmē (skat. šā sprieduma 6. punktu).

100 Otrkārt, Rumānija nav pamatojusi savu argumentu, ka Komisija, tiesību aktos noteiktajā termiņā akceptējot darbības programmas pārskatus par 2017./2018. grāmatvedības gadu, lai gan attiecībā uz citām programmām Komisija esot "atlikusi pārskatu akceptēšanu", esot rīkojusies diskriminējoši. Proti, Rumānija nav pierādījusi, ka saistībā ar šīm "citām programmām" Komisija būtu piemērojusi grozīto līdzfinansējuma likmi pēc pēdējā starpposma maksājuma pieteikuma iesniegšanas, bet pirms pārskata akceptēšanas par konkrētu grāmatvedības gadu.

101 No tā izriet, ka otrā pamata otrā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

102 Šādos apstākļos otrais pamats ir jānoraida kā nepamatots un attiecīgi prasība ir jānoraida kopumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

103 Atbilstoši Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs.

104 Tā kā Rumānijai spriedums ir nelabvēlīgs, tai ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu,

VISPĀRĒJĀ TIESA (desmitā palāta paplašinātā sastāvā)

nospriež:

1) Prasību noraidīt.

2) Rumānija atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

Van der Woude Kornezov Buttigieg

Kowalik-Bańczyk Hesse

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2021. gada 14. aprīlī.

[Paraksti]